

**ABANT İZZET BAYSAL
ÜNİVERSİTESİ
PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ'NÜN
“PSİKOLOJİ EĞİTİMİ”NE
İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Dr. Hamit Coşkun

*Abant İzzet Baysal Üniversitesi Psikoloji
Bölümü*

Ülkemizde bölüm başına düşen öğretim üyesi sayısı 4.75, yani yaklaşık 5 civarında bulunmaktadır. Psikoloji alanında alt yapının ya da minimum standartların sağlanmasında, ilk olarak insan kaynakları, yani yetişmiş psikolog sayısı önem taşımaktadır. Bu nedenle, sizlerle bölüm kurmanın süreçlerini ve ülkemizdeki zorluklarını paylaşmak istiyorum. Bildiğiniz gibi, ülkemizde 1992 yılında 22 üniversite kurulmuştur. Bu üniversitelerden biri olan Abant İzzet Baysal Üniversitesi adına yurtdışına gönderildim. 2000 yılında yüksek lisans ve doktora çalışmalarını tamamlamış olarak yurdumuza döndüğümde bölümü oluşturma açısından hiçbir hazırlık yapılmadığını gözledim. Buna ek olarak, fen ağırlıklı bir fakülte bulunan öğretim elemanlarının psikoloji biliminden pek bir şey anlamadıklarını ve farklı yorumları olduğu da açıktı. Bölüm kurma çalışmaları için belli başlı üniversitelerimizde psikoloji bölümlerinde bulunan öğretim üyeleriyle görüşmelerde bulundum ve bu görüşmeleri rapor ettim. Ancak bu çalışmalara karşın, beklenilmesi gerektiği söylendi. Yaklaşık bir yıl bekleme sürecinden sonra, yedek subay olarak askere alındım ve T.S.K. Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi'nde psikolog olarak görev aldım. Alanda çalışan meslektaşlarımdan ciddi sorunları olduğunu gözledim. Hizmet içi eğitim ve seminerlerle bu açıklıkları

kapamak için görevlendirildim. Gözlenen bir eksiklik, ülkemizde bulunan üniversitelerimizde Rehabilitasyon Psikolojisi alanında hiçbir dersin yer almamış olmasıydı. Rehabilitasyon psikolojisi travma ve kısmi felç geçiren hastaların rehabilitasyondan geçerek topluma kazandırılmasında psikolojinin alt alanları olan deneysel, sosyal, gelişim psikolojisi, anormal insan davranışları psikolojisi ve bu alanların özel alt alanlarının ilgilendiği disiplinlerarası bir alandır. Bu nedenle, psikolojide minimum standartların sağlanmasında bu konunun üzerinde durulması gerektiği ve derslerin açılması gerektiği inancını taşımaktayım.

İkinci olarak, dört yıllık ders programında toplumsal gereksinimlere uygun olarak derslerin yer alması ve kuramsal ve uygulamalı ders çeşitliliğinin artırılması gerektiğini düşünüyorum. Bu konuları dikkate alarak varolan olanaklarımız çerçevesinde Psikoloji Bölümünü oluştururken ya da yapılandırırken ders programını en geniş ve çağdaş duruma getirmeye çalıştık. Şu anda program olmadığı için size sunamıyorum, ancak ilgilenerler üniversitemizin web sayfasına girebilirler. Bu programın yürütülmesinde ilk yıl içinde bölüm dışı derslerin, örneğin, ekonomi, matematik, biyoloji, sosyoloji gibi derslerin; öte yandan psikolojiye giriş ve istatistik derslerinin yer alması sağlanmıştır. İkinci yıl deneysel psikoloji, sosyal psikoloji, gelişim psikolojisi, anormal psikoloji gibi temel derslerin; üçüncü yıl ise endüstri psikolojisi ve her alt alanla ilgili uzmanlaşma dersleri ve uygulamaya yönelik derslerin yer alması sağlanmıştır. Dördüncü yılda, yine uygulama derslerinin ve daha geniş kapsamlı derslerin olmasının uygun olduğu düşünülmüştür. Gördüğümüz bir gerçek, dört yıl boyunca verilecek dersleri düşünürseniz, programın özellikle 2. yıldan itibaren yoğun olduğunu görebilirsiniz. Bu bağlamda, psikoloji eğitiminin 4 yıllık değil 5 ve hatta 6 yıllık olması gerektiği görüşünü ben de diğer konuşmacılar gibi

taşıymaktayım. Bu şekilde eğitim program sıkışıklığını azaltacak ve kuramsal ve uygulama derslerinin özümsemekle alınmasını sağlayacaktır. Sonuç olarak, yeterli bilgi ve beceriyle donanmış psikolog yetiştirilmiş olacaktır.

Alt yapının sağlanmasında, üçüncü bir konu laboratuvar olanaklarının artırılmasıdır. Laboratuvar uygulamaları öğrencilerimizin yetişmesinde çok büyük önem taşımaktadır ve minimum standartlardan biri olmalıdır. Fen-Edebiyat Fakültesi'nde şu anda 4 öğretim üyesi (bu öğretim üyelerimizin hepsinin yurtdışı deneyimi olup, ilgili alanda proje ve ödülleri bulunmaktadır) ve 2 araştırma görevlisi bulunmaktadır. Etkin durumda olan bir laboratuvarımız ve yapım aşamasında olan 3 laboratuvarımız bulunmaktadır. Bu laboratuvarlar için kaynak hem üniversite hem de TÜBİTAK tarafından desteklenmektedir. Her ne kadar laboratuvarın sağlanması konusunda bir takım zorluklarla karşılaşılıyor olsak bile, somut işlemsel dönem özellikleri gösteren ilgililerinize basit ve tekrarlı olarak anlatmak zorunda kalsak bile, yeni bir üniversite olmanın ve aynı zamanda üniversite tarafından desteklenmenin kolaylıklarını da yaşadığımızı da belirtmemiz uygun olacaktır.

Dördüncü bir konu, projelerin alınması ve ekip çalışmalarının hızlandırılmasıdır. Ülkemizde ekip çalışmalarının sayısı yok denecek kadar azdır. 6. Çerçeve Programı kapsamında ve diğer projelerle çalışmaların sayısının artırılması ve bu konuda

bilgi ağının artırılması gerekmektedir. Diğer önemli bir konu, bölümler arası bilgi alışverişini hızlandırmak için konferanslar ve seminerler düzenlenmeli ve öğrencilerin katılımları hızlandırılmalıdır. Bu bağlamda öğrenci kongrelerinin ve konuşmacı davetlerinin yararlı olduğunu düşünmekteyim. Son olarak, ders kaynakları konusunda son yıllarda güzel gelişmeler olmasına karşın, yeterli olmadığını ve daha da artırılması gerektiğini düşünmekteyim. Öğrencilerimize ek kaynakların sağlanması, gelişmelerinde önemli rol oynayacaktır.

Sonuç olarak, psikoloji biliminin tanıtım çalışmalarına ağırlık verilmeli; büyük gelişmeleri beklemek yerine küçük adımlar atılmalıdır. Uygulama yapan psikologların buldukları bölümde veya kurumlarda hasta görme, görüşme ve test verme çalışmaları belgelendirilmeli ve ücretlendirme yapılmalıdır. Başka bir deyişle, yalnızca kağıt üzerinde istenildiğinde görüşme yapan değil; görüşmelerin, tekniklerin veya uygulamaların resmi kayıtlara alınmasında çalışmalara hız verilmelidir. Bu konuda gelişmeler için Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi örnek alınabilir. Eğitim sürecinin sonunda, ilgili psikoloji alanlarında staj yapabilmenin yolları açılmalı; staj çalışmaları yalnızca tek bir alana özgüymüş gibi algılanmamalıdır. Kongreler, seminerler artırılmalı, toplumsal/evrensel gelişmeler izlenmeli ve öngörü çalışmaları yapılmalıdır.